

Sygn. akt II AKa 319/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Robert Wróblewski
Sędziowie:	SSA Bogusław Tocicki (spr.) SSA Andrzej Kot
Protokolant:	Iwona Łaptus

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Urszuli Piwowarczyk - Strugały

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2012 r.

sprawy **R. M.**

o odszkodowanie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie

z powodu apelacji wniesionej przez prokuratora i wnioskodawcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 13 lipca 2012 r. sygn. akt III Ko 239/12

I. na podstawie art. 105 § 1 i 2 k.p.k. prostuje oczywistą omyłkę pisarką zawartą w punkcie 1 części rozstrzygającej zaskarżonego wyroku w ten sposób, że w miejsce omyłkowo wpisanego nazwiska wnioskodawcy: (...) wpisuje prawidłowe brzmienie: (...);

II. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. S. W. 120 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu wnioskodawcy w postępowaniu odwoławczym oraz 27,60 zł tytułem zwrotu VAT;

IV. stwierdza, że koszty postępowania odwoławczego ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca R. M. wystąpił do Sądu Okręgowego w Opolu o zasądzenie od Skarbu Państwa na jego rzecz odszkodowania i zadośćuczynienia w wysokości 50.000 zł, w związku z niesłusznym skazaniem w sprawie Sądu Rejonowego w Opolu sygn. akt VII K 833/06 i niewątpliwie niesłusznym tymczasowym aresztowaniem w sprawach Sądu Rejonowego w Opolu sygn. akt VII K 600/09 i Sądu Okręgowego w Opolu sygn. akt III K 34/10. (domagał się

kwoty 35000 zł w związku ze sprawą VII K 833/06, w tym odszkodowania w kwocie 24.000 zł i zadośćuczynienia w kwocie 11.000 zł, a za każde tymczasowe aresztowanie po 7500 zł, w tym odszkodowania w kwocie 5000 zł)

Wyrokiem z dnia 13 lipca 2012r. Sąd Okręgowy w Opolu zasądził od Skarbu Państwa na rzecz R. M. 500 zł (pięćset złotych) tytułem zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w sprawach Sądu Rejonowego w Opolu sygn. akt VII K 600/09 i Sądu Okręgowego w Opolu sygn. akt III K 34/10, natomiast dalej idące żądanie oddalił.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł prokurator oraz pełnomocnik wnioskodawcy.

Prokurator zaskarżył wymieniony wyżej wyrok na niekorzyść wnioskodawcy w części dotyczącej zasądzonego na jego rzecz zadośćuczynienia w kwocie 500 zł za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w sprawach Sądu Rejonowego w Opolu sygn. akt VII K 600/09 i Sądu Okręgowego w Opolu sygn. akt III K 34/10. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

I. „błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na tym, że Sąd I instancji – mając w szczególności na uwadze fakt, iż R. M. został wydany przez Wielką Brytanię na podstawie europejskiego nakazu aresztowania do sprawy Sądu Rejonowego w Opolu VII K 833/06 i uprawniony organ sądowy tego państwa nie wyraził zgody o dopuszczalności ścigania za czyny nie objęte nakazem, a wnioskodawca nie zrzekł się określonej w art. 607e pkt 7 k.p.k. zasady specjalności – niesłusznie uznał, że dla dokonania oceny słuszności zastosowanych wobec niego tymczasowych aresztowań w sprawach Sądu Okręgowego w Opolu III K 34/10 w okresie od 8 do 17 maja 2012r. oraz Sądu Rejonowego w Opolu VII K 600/09 w okresie od 8 do 22 maja 2012r. – nie zachodzi potrzeba oczekiwania na zapadnięcie prawomocnych orzeczeń kończących te postępowania i w konsekwencji niesłusznie zasądził na rzecz wnioskodawcy zadośćuczynienie w kwocie 500 zł, pomimo iż zgodnie z utrwalonym w doktrynie i w orzecznictwie poglądem, że ocena taka powinna być dokonywana z perspektywy prawomocnego rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności karnej;

II. obrazę przepisów prawa procesowego – a to art.552§4 k.p.k. mającą wpływ na treść orzeczenia, polegającą na tym, że Sąd Okręgowy w Opolu niesłusznie procedował w niniejszej sprawie w trybie tego przepisu, pomimo iż z uwagi na fakt, że tymczasowe aresztowanie wobec R. M. w wymienionych sprawach III K 34/10 i VII K 600/09 zostały wprowadzone do wykonania samodzielnie przez organ wykonujący orzeczenie, roszczenia te powinny być dochodzone w trybie postępowania cywilnego.”

Tym samym prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie wniosku w całości.

Natomiast pełnomocnik wnioskodawcy zaskarżył orzeczenie Sądu Okręgowego w Opolu w całości zarzucając (dosłowny cytat):

I. „błąd w ustaleniach faktycznych polegający na oddaleniu wniosku o odszkodowanie w kwocie 24.000 zł oraz zadośćuczynienia w kwocie 11.000 zł z tytułu niesłusznego skazania i odbywania kary w sprawie SR w Opolu sygn. akt VII K 833/06 pomimo, że okoliczności sprawy prowadzą do wniosku, iż wniosek ten powinien być uwzględniony w całości,

II. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na oddaleniu wniosku o odszkodowanie w kwocie 20.000zł i na przyznaniu wnioskodawcy zadośćuczynienia w kwocie 500 zł zamiast żądanego 5.000 zł za oczywiście niesłuszne tymczasowe aresztowanie w sprawach Sądu Okręgowego w Opolu sygn. akt III K 34/10 oraz Sądu Rejonowego w Opolu sygn. akt VII K 600/09 w kwocie 500 zł, podczas gdy prawidłowa analiza stanu faktycznego prowadzi do wniosku, iż wniosek ten powinien być uwzględniony w całości”.

Podnosząc powyższe zarzuty pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Opolu.

Ponadto wnioskodawca R. M. w skierowanym osobiście piśmie procesowym z dnia 6.08.2012r. zatytułowanym „apelacja od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu” wskazał, że nie zgadza się z wyrokiem Sądu I instancji. R. M. stwierdził, że względem niego wykonano karę pozbawienia wolności w sprawie Sądu Rejonowego w Opolu o sygn. VII K 833/06, której nie powinien był ponieść. Ponadto nie zgodził się z ustaleniami Sądu Okręgowego odnośnie do wysokości zasądzonego zadośćuczynienia i nieuwzględniania jego roszczeń odszkodowawczych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wniesione w niniejszej sprawie apelacje nie zasługują na uwzględnienie.

Na uzasadnienie swego rozstrzygnięcia przedstawia Sąd Odwoławczy następujące argumenty.

I. co do apelacji prokuratora:

Na wstępie należy wskazać, że oba zarzuty apelacji prokuratora wzajemnie się wykluczają bowiem z jednej strony oskarżyciel publiczny stwierdził, że roszczenie wnioskodawcy jest przedwczesne, a z drugiej strony, że nie powinno być dochodzone na podstawie przepisów k.p.k.

Odnosząc się do pierwszego z zarzutów tej apelacji – błędu w ustaleniach faktycznych – trzeba wskazać, że niezasadne są argumenty, które mają dowodzić, iż wniosek R. M. jest przedwczesny. Argumentacja apelującego sprowadza się do twierdzenia, że skoro sprawy, w których zastosowano wobec wnioskodawcy tymczasowe aresztowania nie zostały zakończone prawomocnym orzeczeniem, nie jest możliwe merytoryczne procedowanie w przedmiocie wniosku R. M. o odszkodowanie i zadośćuczynienie. Apelujący na poparcie swoich racji przytoczył stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w uchwale z dnia 15 września 1999r. I KZP 27/99. Poglądy w niej wyrażone są powszechnie akceptowane i nie tracą na swojej aktualności. I tak, odpowiedzialność Skarbu Państwa z tytułu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania (art. 552 § 4 k.p.k.) opiera się na zasadzie ryzyka, a niewątpliwie niesłusznym, w rozumieniu art. 552 § 4 k.p.k., jest takie tymczasowe aresztowanie, które było stosowane z obrazą przepisów rozdziału 28 k.p.k. oraz tymczasowe aresztowanie oskarżonego (podejrzanego), powodujące dolegliwość, której nie powinien doznać, w świetle całokształtu okoliczności ustalonych w sprawie, a także, w szczególności, prawomocnego jej rozstrzygnięcia. Wprawdzie najczęściej dzieje się tak, że do rozstrzygnięcia o roszczeniu wnioskodawcy w trybie art. 552 § 1 k.p.k. w zw. art. 552 § 4 k.p.k. konieczne jest prawomocne rozstrzygnięcie sprawy, w której zastosowano tymczasowe aresztowanie, jednakże powyższa uchwała nie wskazuje na to, że jest to zawsze warunek niezbędny.

W ocenie Sądu odwoławczego istnienie prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie nie jest przesłanką konieczną do dochodzenia roszczeń za niesłuszne tymczasowe aresztowanie.

Nie można bowiem zaprzeczyć, że zdarzają się takie stany faktyczne, gdzie oczekiwanie na prawomocne rozstrzygnięcie sprawy, w której było stosowane tymczasowe aresztowanie, nie jest konieczne dla stwierdzenia niewątpliwiej niesłusznosci tego środka zapobiegawczego. Tak więc jeżeli roszczenia wnioskodawcy w zakresie przyznania odszkodowania i/lub zadośćuczynienia dotyczą tymczasowego aresztowania, które nie jest już stosowane i roszczenia te oparte są na naruszeniu przepisów rozdziału 28 Kodeksu postępowania karnego, przy czym nie znajdują uzasadnienia w twierdzeniu o braku dużego prawdopodobieństwa, że oskarżony popełnił przestępstwo – możliwe jest merytoryczne orzekanie w przedmiocie wniosku o odszkodowanie i zadośćuczynienie (takie stanowisko zostało wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego – Izba Karna z 2008-03-03, II KK 293/07 publ.: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Karna i Izba Wojskowa rok 2008, Nr 6, poz. 48, str. 43).

Całkowicie nietrafny jest również drugi zarzut prokuratora polegający na twierdzeniu, że przy rozstrzygnięciu o zgłoszonym przez R. M. żądaniu nie powinny mieć zastosowania przepisy rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego, lecz przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące odpowiedzialności Skarbu Państwa za działania funkcjonariuszy państwowych (prokurator wymienia Dyrektora Aresztu Śledczego w O.).

Ogólne zasady ponoszenia przez Skarbu Państwa odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza publicznego przy wykonywaniu powierzonych mu czynności regulują przepisy art. 417-417² Kodeksu cywilnego. Zgodnie z art. 421 k.c. przepisów art. 417 k.c., art. 417¹ k.c. i art. 417² k.c. nie stosuje się, jeżeli odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu władzy publicznej jest uregulowana w przepisach szczególnych. Normy określone w art. 552-559 k.p.k. stanowią szczególną regulację – w rozumieniu art. 421 k.c. – odpowiedzialności Skarbu Państwa za niesłuszne skazanie, niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie. Jest to pogląd jednolity, którego prawidłowość nie jest kwestionowana zarówno w orzecznictwie jak i piśmiennictwie. Oczywistym jest, że w rozpatrywanej sprawie wnioskodawca wywodzi swoje roszczenie z niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania. Tak więc, wbrew twierdzeniom apelacji nie można mówić o naruszeniu art. 552 § 4 k.p.k. przez Sąd I instancji.

W opisanej sprawie kluczowe znaczenie ma to, czy faktycznie wykonywano wobec R. M. wyłącznie prawomocnie i legalnie orzeczoną karę pozbawienia wolności, z niezasadnymi i bezpodstawnymi obostrzeniami wynikającymi z ograniczeń właściwych dla tymczasowego aresztowania (w takim wypadku dla dochodzenia roszczeń wnioskodawcy właściwa była droga postępowania cywilnego), czy też równoległe z wykonywaną karą pozbawienia wolności stosowane było tymczasowe aresztowanie mające charakter sprzeczny z przepisami rozdziału 28 k.p.k., a zatem niewątpliwie niesłuszne w rozumieniu art. 552 § 4 k.p.k. (w taki wypadku właściwy byłby sąd karny).

Skoro orzecznictwo stanęło zdecydowanie na gruncie dopuszczalności wykonywania kary pozbawienia wolności w jednej sprawie oraz równoległego stosowania tymczasowego aresztowania w innych sprawach, to takiej sytuacji nie można uznać za wykonywanie kary pozbawienia wolności ze szczególnymi obostrzeniami właściwymi dla tymczasowego aresztowania, lecz właśnie za wykonywanie tymczasowego aresztowania obok kary pozbawienia wolności. Wypada przywołać wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 1996r. sygn. III KRN 188/95, w którym stwierdzono m.in., że „stosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania wobec osób odbywających karę pozbawienia wolności jest dopuszczalne, ale zastosowanie go nie przerywa odbywania prawomocnie orzeczonej kary” (Prokuratura i Prawo - wkładka 1996, nr 9, poz. 3).

II. co do apelacji pełnomocnika wnioskodawcy:

Po pierwsze, analiza akt niniejszej sprawy niezasadną czyni tezę apelacji pełnomocnika wnioskodawcy o błędzie w ustaleniach faktycznych, polegającym na oddaleniu wniosku o odszkodowanie w wysokości 24.000 zł oraz zadośćuczynienia w wysokości 11.000 zł z tytułu niesłusznego skazania i odbywania kary w sprawie Sądu Rejonowego w Opolu sygn. akt VII K 833/06. Jeszcze raz za Sądem I instancji trzeba powtórzyć, że nie doszło do wykonania wobec wnioskodawcy kary 6 lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Opolu z dnia 24 grudnia 2004r. sygn. akt VII K 562/04, który następnie został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 30 sierpnia 2005r. (sygn. akt VII Ka 435/05). Kasacja wniesiona przez wnioskodawcę w tej sprawie spowodowała, że owa kara 6 lat pozbawienia wolności nie została wprowadzona do wykonania. Wynika to jednoznacznie choćby z powołanej przez Sąd Okręgowy w Opolu informacji Aresztu Śledczego w O. (k. 1409 akt VII K 833/06). Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 12 marca 2008r. sygn. akt VII Ka 39/08, zmieniającym wyrok Sądu Rejonowego w Opolu z dnia 26 listopada 2007r. sygn. akt VII 833/06, obniżono wnioskodawcy orzeczoną wobec niego karę pozbawienia wolności z 6 lat do 4 lat. W ocenie Sądu odwoławczego ustalenia faktyczne poczynione w tym zakresie przez Sąd I instancji są jak najbardziej prawidłowe.

Odszkodowanie oraz zadośćuczynienie przysługują tylko za szkodę i krzywdę wynikłe z wykonania kary albo z wykonania jej części – tej, której oskarżony nie powinien był ponieść, gdy następnie, w wyniku wznowienia, kasacji albo stwierdzenia nieważności orzeczenia, oskarżony został uniewinniony (art. 552 §1 k.p.k.). Oczywiście przy tym jest, że roszczenie wnioskodawcy nie może być wywodzone wyłącznie z samego faktu orzeczenia wobec niego kary 6 lat pozbawienia wolności w sytuacji, gdy wskutek kasacji nie doszło do jej wykonania, a następnie została wprowadzona względem niego do wykonania (na podstawie prawomocnego wyroku) kara 4 lat pozbawienia wolności.

Ponadto słusznie Sąd I instancji podkreślił, że nie spełnia kryteriów z art. 552 § 1 k.p.k. zaliczenie wnioskodawcy na poczet orzeczonej kary okresu zatrzymania i tymczasowego aresztowania w okresie od 7 stycznia 2004r. do 18 marca 2004r. (zarówno w sprawie VII K 562/04 i VII K 833/06), gdyż zaliczony okres jest wielokrotnie krótszy od podlegającej wykonaniu kary pozbawienia wolności w sprawie VII K 833/06. Nie można zatem mówić, że wnioskodawca poniósł karę „której nie powinien był ponieść” w rozumieniu art. 552 § 1 k.p.k.. Skoro nie została spełniona główna przesłanka określona w powyższym przepisie to bezprzedmiotowe są również ewentualne rozważania odnośnie odszkodowania i zadośćuczynienia.

Drugi z zarzutów apelacji pełnomocnika wnioskodawcy jest również niezasadny. Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje ocenę Sądu I instancji polegającą na uznaniu, że w stosunku do wnioskodawcy było wykonywane niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w sprawach Sądu Rejonowego w Opolu sygn. akt VII 600/09 (od 8.05.2012r. do 22.05.2012r.) i Sądu Okręgowego w Opolu sygn. akt III K 34/10 (od 8.05.2012r. do 17.05.2012r.).

Niewątpliwa niesłuszność tymczasowych aresztowań w powyższych sprawach wynika z faktu, że były one stosowane wbrew zasadzie z art. 253 § 1 k.p.k.. Zgodnie z tym przepisem środek zapobiegawczy należy niezwłocznie uchylić lub zmienić, jeżeli ustaną przyczyny, wskutek których został on zastosowany, lub powstaną przyczyny uzasadniające jego uchylenie albo zmianę.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie wskazuje, że wnioskodawca był ścigany ENA wydanym w celu wykonania kary pozbawienia wolności w sprawie Sądu Rejonowego w Opolu VII K 833/06. W wyniku realizacji ENA R. M. od 22 marca 2012r. przebywa na terenie RP i jest wobec niego wykonywana kara pozbawienia wolności w tej sprawie. W trakcie jej odbywania względem wnioskodawcy zostały wprowadzone do wykonania orzeczenia o tymczasowym aresztowaniu, zastosowane w sprawach Sądu Rejonowego w Opolu sygn. akt VII 600/09 i Sądu Okręgowego w Opolu sygn. akt III K 34/10. Tym samym doszło do złamania zasady specjalności z art. 607e § 1 k.p.k., bowiem z brzmienia tego przepisu wynika bezwzględny zakaz wykonywania tymczasowego aresztowania w innej sprawie niż ta której dotyczył się wniosek ENA. Ponadto skazany nie zrzekł się zasady specjalności w trybie art. 607e § 2 pkt 6 k.p.k., jak również nie uzyskano zgody państwa realizującego ENA na wykonanie tymczasowych aresztowań. Tak więc, pomimo że wnioskodawca był chroniony zasadą specjalności z art. 607e § 1 k.p.k., nie uchylono niezwłocznie względem niego tymczasowych aresztowań, wbrew nakazowi z art. 253 § 1 k.p.k. Istotne jest również to, że w trakcie wprowadzenia do wykonania tymczasowych aresztowań wnioskodawca odbywał w zakładzie karnym karę pozbawienia wolności, a zatem nie istniała realna groźba ucieczki, ukrycia czy też matactwa z jego strony.

Konieczne jest również stwierdzenie, że odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie należy się także wtedy, gdy środek ten był wykonywany równolegle z odbywaniem kary pozbawienia wolności (tak np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 27 maja 2009r. II AKa 99/09 – Krakowskie Zeszyty Sądowe 2009, z. 11, poz. 50 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 lutego 2010r. II AKa 8/10 – Prokuratura i Prawo – wkładka 2010, nr 1, poz. 36).

Podsumowując należy wskazać, że **może skutecznie ubiegać się o zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w trybie art. 552 § 4 k.p.k. osoba ścigana Europejskim Nakazem Aresztowania wydanym w celu wykonania kary pozbawienia wolności, wobec której po przekazaniu i osadzeniu w zakładzie karnym, w trakcie odbywania tej kary, mimo zakazu z art. 607e § 1 k.p.k., zostają wprowadzone do wykonania orzeczenia o tymczasowym aresztowaniu zastosowanym w innych sprawach, w sytuacji gdy ścigany nie zrzekł się zasady specjalności (art. 607e § 2 pkt 6 k.p.k.) a organ sądowy państwa wykonania nakazu, który przekazał osobę ściganą nie wyraził zgody na wykonanie tymczasowego aresztowania w innej sprawie.**

Sąd I instancji uznał, że za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowane w sprawach Sądu Rejonowego w Opolu sygn. akt VII 600/09 i Sądu Okręgowego w Opolu sygn. akt III K 34/10 należy się wnioskodawcy wyłącznie zadośćuczynienie, a jego kwotę określił na 500 zł. Przyznanie zadośćuczynienia jest związane z zastosowaniem wobec wnioskodawcy (czyli wówczas tymczasowo aresztowanego skazanego w innej sprawie) rygorów wymienionych w art.

223a k.k.w. Zasady te dla tymczasowo aresztowanych wobec których wykonywana jest kara pozbawienia wolności w innej sprawie określone zostały w następujący sposób:

- tymczasowo aresztowany, korzysta z uprawnień takich jak skazany, z wyjątkiem: widzeń, korespondencji, korzystania z aparatów telefonicznych oraz innych środków łączności przewodowej i bezprzewodowej, posiadania przedmiotów w celi, korzystania ze świadczeń zdrowotnych, powiadamiania organu dysponującego o zakwalifikowaniu do tymczasowo aresztowanych stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu karnego oraz o pozostaniu na leczeniu w zakładzie karnym po zwolnieniu, a także w zakresie udzielania zezwolenia, o którym mowa w art. 141a k.k.w., a ponadto w innych wypadkach, gdy wymaga tego konieczność zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego - w zakresie których stosuje się przepisy niniejszego kodeksu dotyczące tymczasowo aresztowanych;
- tymczasowo aresztowany, nie korzysta z przepustek wymienionych w art. 91 pkt 7 k.k.w. i art. 92 pkt 9 k.k.w., nagród wymienionych w art. 138 § 1 pkt 7 k.k.w. i 8 k.k.w., a także zezwolenia wymienionego w art. 165 § 2 k.k.w.;
- organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, może zarządzić stosowanie wobec tymczasowo aresztowanego, również innych przepisów dotyczących tymczasowo aresztowanych;
- tymczasowo aresztowanego, rozmieszcza się w areszcie śledczym odrębnie od skazanych.

Przechodząc do dalszych rozważań należy podkreślić, że Kodeks postępowania karnego nie definiuje pojęcia „zadośćuczynienie”. Miarodajne w tym względzie są przepisy prawa cywilnego materialnego, a zwłaszcza art. 445 § 1 k.c., z którego wynika, że zadośćuczynienie winno być „odpowiednie”. „Odpowiednia suma”, o której mowa w tych przepisach to wartość, która spełnia stawianą jej funkcję kompensacyjną, ale jednocześnie nie jest sposobem uzyskania nadmiernych korzyści finansowych, jest określana indywidualnie w oparciu o rodzaj, czas trwania cierpień fizycznych i psychicznych, ich natężenie, a w odniesieniu do realiów niniejszej sprawy – stopień dolegliwości, z jaką wiązało się stosowanie tymczasowego aresztowania, a więc przykrości natury moralnej z tego wynikających, w tym utraty dobrego imienia, ostracyzm środowiskowy, konieczność poddania się rygorom związanym ze stosowaniem tego środka zapobiegawczego, nieprzychylnie reakcje po zwolnieniu z aresztu, stan zdrowia wnioskodawcy w czasie wykonywania środka oraz po zwolnieniu z aresztu (zob. wyrok SA w Krakowie z dnia 9.04.2008 r., II AKA 46/08, KZS 2008/6/48, wyrok SA w Lublinie z dnia 5.05.2008 r., II AKA 83/08, KZS 2008/12/68). Z uwagi na uznaniowy charakter co do kwoty przyznawanego zadośćuczynienia jego modyfikacja przez sąd II instancji może mieć miejsce tylko w wyjątkowych przypadkach, gdy zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza zasady jego ustalania (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 14.02.2008 r., II AKA 11/08, OSA 2009/2/7). Należy bowiem mieć na uwadze, że „wysokość zadośćuczynienia wyznaczają dwie granice. Z jednej strony musi ono przedstawiać wartość ekonomicznie odczuwalną, z drugiej zaś powinno być utrzymane w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej. Zasada umiarkowanego rozmiaru zadośćuczynienia (...) łączy się z wysokością stopy życiowej społeczeństwa, gdyż zarówno ocena, czy jest ono realne, czy nadmierne, pozostawać musi w związku z poziomem życia” (wyrok SA w Katowicach z 7 lutego 2008r., sygn. II AKA 22/08, KZS 2008, Nr 7-8, poz.105). Charakter szkody niemajątkowej, bo taką jest w istocie krzywda, decyduje o jej niewymierności. W szczególności zaś odnosi się to stwierdzenie do zadośćuczynienia za krzywdę polegającą na pozbawieniu wolności. Przyznanego jednak zadośćuczynienia nie należy traktować na zasadzie pełnej ekwiwalentności, którą charakteryzuje wynagrodzenie szkody majątkowej. Odpowiedniość kwoty zadośćuczynienia, o której stanowi art. 445 § 1 k.c., ma służyć złagodzeniu doznanej krzywdy, a jednocześnie nie być źródłem wzbogacenia (por. wyrok SN z 9.02.2000r., sygn. III CKN 582/98, publ. LEX 52776).

W ocenie sądu odwoławczego, biorąc pod uwagę powyższe zasady jakim winno podlegać miarkowanie wysokości zadośćuczynienia, w pełnym stopniu odzwierciedla krzywdę R. M. wynikającą z niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania kwota 500 zł.

Krzywda wnioskodawcy polegała na stosowaniu wobec niego obostrzeń wymienionych w art. 223a k.k.w., w szczególności na braku kontaktów telefonicznych z rodziną. Niewątpliwie krzywda objęła również poczucie obawy

i niepewności swojej sytuacji procesowej, jakie mógł odczuwać wnioskodawca podczas stosowania względem niego tymczasowych aresztowań mimo nieobjęcia zarzutów Europejskim nakazem aresztowania oraz mimo niezrzeczenia się przez skazanego zasady specjalności z art. 607e § 1 k.p.k..

Z drugiej jednak strony okres tymczasowego aresztowania był krótki (kilkanaście dni). Wnioskodawca był już osobą pozbawioną wolności w innej sprawie, więc zastosowanie tymczasowego aresztowania nie było powodem pozbawienia go wolności, a jedynie przyczyną wprowadzenia określonych obostrzeń (art. 223a k.k.w.). Istotne jest również to, że R. M. jest osobą wielokrotnie karaną i przebywał już wcześniej w warunkach izolacji więziennej, a tym samym jego dolegliwości psychiczne są z zasady o wiele mniejsze niż osoby po raz pierwszy pozbawionej wolności. Ponadto wnioskodawca nie skarżył się na warunki bytowe w jakich przebywał w zakładzie karnym, zachowanie względem niego współosadzonych i funkcjonariuszy państwowych, jak również na stan swojego zdrowia.

Odnosząc się do kwestii odszkodowania należy wskazać, że rację ma Sąd I instancji wskazując, że wnioskodawca nie udowodnił faktu poniesienia szkody wskutek stosowania wobec niego tymczasowego aresztowania.

Na wstępie należy podnieść, że szkoda za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie nie została zdefiniowana w prawie karnym. Jednakże w świetle wypracowanego już orzecznictwa rozumienie tego pojęcia nie stwarza trudności. Szkodę wynikającą z niesłusznego skazania stanowi różnica między stanem majątkowym jaki by istniał, gdyby skazanego nie pozbawiono wolności, a stanem rzeczywistym z chwili odzyskania wolności. Właśnie taka wykładnia jest zgodna z określeniem szkody zawartym w art. 361 § 2 k.c. i obejmuje *damnum emergens* (straty poniesione przez poszkodowanego) i *lucrum cessans* (utracone korzyści) – tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 maja 2005 r., V K K 413/04, LEX. Odszkodowanie, o którym mowa w art. 552 § 4 k.p.k., ma charakter cywilno- prawny. W związku z tym na tle regulacji wyrażonej w art. 6 k.c. poszkodowany powinien udowodnić podstawę jak i wysokość zgłoszonego roszczenia.

Przyznanie odszkodowania za niesłuszne tymczasowe aresztowanie wykonywane wobec skazanego w innej sprawie wymaga szczegółowej analizy związku przyczynowego między zastosowaniem tymczasowego aresztowania a szkodą. Związek ten winien być bezpośredni i nie może wynikać z samego faktu pozbawienia wnioskodawcy wolności, ale ze stosowania wobec niego szczególnych obostrzeń wynikających z tymczasowego aresztowania. Skoro wnioskodawca został pozbawiony wolności w sposób legalny (został osadzony w zakładzie karnym celem odbycia prawomocnie orzeczonej kary 4 lat pozbawienia wolności w sprawie Sądu Rejonowego w Opolu VII K 833/06) to brak jest podstaw do uznania, że poniósł on jakąkolwiek szkodę majątkową.

Należy w pełni podzielić argumentację Sądu I instancji wskazującą na brak związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy wykonaniem tymczasowych aresztowań a szkodą majątkową mającą wyrażać się w utraconych korzyściach z tytułu nie zrealizowania umowy o świadczenia usług (str. 14-15 uzasadnienia). W szczególności należy podzielić argument, że wnioskodawca nie próbował w żaden sposób wypełnić przyjętych na siebie zobowiązań mając taką możliwość (w trakcie stosowania tymczasowego aresztowania mógł otrzymywać i wysłać korespondencję). Nadto jeżeli zważyć na okoliczność, że tymczasowe aresztowania były stosowane od 8.05.2012r. i tylko przez kilkanaście dni, a wnioskodawca przebywał w wyniku wydania na podstawie ENA na terytorium RP w warunkach pozbawienia wolności już od 22.03.2012r., nasuwa się wniosek, że dysponował on odpowiednim przedziałem czasu, aby móc zabezpieczyć swoje interesy. Ponadto należy zważyć, że wnioskodawca nie przedstawił żadnych dokumentów potwierdzających istnienie swojego zobowiązania.

Na zakończenie należy odnieść się do pisma wnioskodawcy z dnia 06.08.2012r. zatytułowanym „apelacja od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu”. We wskazanym piśmie wnioskodawca kwestionuje te same rozstrzygnięcia Sądu I instancji i podnosi takie same argumenty, jakie zostały przytoczone w apelacji jego pełnomocnika. Skoro wszelkie zarzuty apelacji pełnomocnika wnioskodawcy zostały omówione wyżej pozostaje tylko stwierdzenie, że argumenty zawarte w niniejszym piśmie nie zasługują również na uwzględnienie.

Ponadto w wyroku na podstawie art. 105 § 1 i 2 k.p.k. sprostowano oczywistą omyłkę pisarką zawartą w punkcie 1 części rozstrzygającej zaskarżonego wyroku w ten sposób, że w miejsce omyłkowo wpisanego nazwiska wnioskodawcy: (...) wpisano prawidłowe brzmienie: (...).

Reasumując ustalenia Sądu Okręgowego Opolu są prawidłowe. Zostały oparte na całokształcie okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego. Ocena tych okoliczności została dokonana zgodnie z zasadami wiedzy, doświadczenia życiowego oraz zasadami prawidłowości logicznego rozumowania. Apelacje nie przedstawiły argumentów, które podważałyby trafność oceny Sądu I instancji.

W tym stanie rzeczy – mając na uwadze powyższe – Sąd Apelacyjny zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Podstawę rozstrzygnięcia sądu odwoławczego stanowi art. 437 § 1 k.p.k. Orzeczenie o obciążeniu Skarbu Państwa kosztami postępowania odwoławczego ma swoje uzasadnienie w przepisie art. 554 § 2 k.p.k.

Koszty nieopłaconej obrony z urzędu w postępowaniu odwoławczym zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz występującego w drugiej instancji obrońcy na podstawie art. 29 ustawy – Prawo o advokaturze w zw. z § 14 ust.6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.